

Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava-Petržalka

Materiál na rokovanie
miestneho zastupiteľstva
dňa 5. mája 2020

Materiál číslo: 36/2020

**Informácia o navrhovaných ekonomických opatreniach v súvislosti s pandémiou
COVID-19 a návrh na úpravu rozpočtu**

Predkladateľ:

Ján Hrčka
starosta

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Informácia

Spracovateľ:

Julian Lukáček
vedúci finančného oddelenia

Miroslav Štefánik
zástupca prednostu

Návrh uznesenia:

Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava-Petržalka

berie na vedomie

Informáciu o navrhovaných ekonomických opatreniach v súvislosti s pandémiou COVID-19.

s chvaľuje

- a) navýšenie bežných príjmov o 100 000 €, z toho finančný dar z J&T vo výške 40 000 € a 60 000 € zvýšenie príjmov dane z nehnuteľnosti
- b) navýšenie bežných výdavkov o 65 000 € v programe 2.2. Úrad ako podpora a kapitálových výdavkov o 35 000 v programe 2.1. Zabezpečenie chodu informačného systému, na zabezpečenie opatrení súvisiacich s pandémiou COVID-19

žiada starostu

do júnového a septembrového zastupiteľstva predložiť návrh konkrétnych úprav rozpočtu v zmysle návrhov a opatrení uvedených v materiáli

Dôvodová správa

1. Aktuálna makroekonomická prognóza a jej dopad na rozpočet a hospodárenie MČ BA Petržalka

Informácia sa predkladá na rokovanie Miestneho zastupiteľstva Mestskej časti Bratislava-Petržalka z dôvodu mimoriadnej situácie spôsobenej pandémiou koronavírusu COVID-19 a jej dopadov na ekonomiku našej mestskej časti. Pri prognózovaní vychádzame z aprílových prognóz Inštitútu finančnej politiky Ministerstva financií Slovenskej republiky a z podkladov oddelení a našich organizácií k dopadom na ich rozpočty.

1.1 Výber z Prognóz Inštitútu finančnej politiky

Kríza vyvolaná pandémiou koronavírusu sa podpíše v najbližších rokoch aj na vývoji slovenskej ekonomiky. Nákaza prepisuje celosvetové štatistiky a mení aj makroekonomickú prognózu Slovenska. Podľa nej môžeme očakávať, že pandémia prinesie slovenskej ekonomike v roku 2020 recesiu na úrovni 7,2%. V druhej polovici roka začne ekonomika postupne ožívať a vytlačí rast HDP v roku 2021 na 6,8 %. Neistota ohľadom ďalšieho vývoja ostáva naďalej veľká. Predĺženie pandémie alebo jej opakovaný návrat v druhej polovici roka by recesiu výrazne prehĺbili.

Opatrenia zväčšujúce spoločenský odstup po celom svete spomaľujú šírenie nákazy, ale aj ekonomickú aktivitu. Tento odhad stojí na predpoklade, že slovenská ekonomika aj jej zahraniční obchodní partneri zostanú výrazne utlmení počas 2 mesiacov. Výkon ekonomiky klesne výrazne najmä v druhom štvrtroku a to naprieč sektormi služieb, priemyslu a stavebníctva. V druhej polovici roka očakávame postupné oživenie, hoci nie rovnomerne v každom sektore, keďže čiastočné obmedzenia môžu stále pretrvávať. Predkrízový výkon by mala ekonomika dohnať až koncom roku 2021.

HDP stiahnu v roku 2020 nadol nielen procyklické investície a absencia zahraničného dopytu, ale aj obmedzená domáca spotreba. Hoci disponibilný príjem obyvateľstva neklesá tak výrazne, spotreba domácností je ovplyvnená viacerými kanálmi, opatreniami proti šíreniu nákazy, obavami z nakazenia aj neistotou ohľadom budúceho vývoja. Výpadok príjmov je čiastočne kompenzovaný vládnymi opatreniami, takže miera úspor domácností dočasne stúpne. Investície sa prepadnú podobne hlboko ako počas globálnej finančnej krízy v 2009 a ekonomika bude výrazne podchladená. Obdobne aj export utrpí z dôvodu pandémie výrazné straty. Obchodná bilancia však môže skončiť paradoxne kladná, keďže pokles spotreby zníži aj množstvo dovážaného tovaru a služieb. Vládna spotreba bude tlmiť dôsledky krízy. V roku 2021 bude oživenie pokračovať a na konci roka by ekonomika mohla dosiahnuť predkrízovú úroveň. HDP stúpne o 6,8 %, podporený domácim aj zahraničným dopytom.

Zamestnanosť v roku 2020 výrazne klesne a z trhu práce ubudne 88 tis. pracovných miest. Ľudia prídu o prácu najmä vo vybraných sektoroch služieb (turizmus, stravovacie služby, maloobchod či doprava), ale aj v priemysle a stavebníctve. Vládne opatrenia podporujúce skrátenú prácu (tzv. kurzarbeit) však budú nárast nezamestnanosti tlmiť. Predpokladáme, že bez týchto opatrení by došlo k výraznejšiemu prepúšťaniu a nezamestnanosť by bola o takmer 20 tis. osôb vyššia. Oživenie trhu práce predpokladáme v druhom polroku 2020, avšak bude len postupné a predkrízovú úroveň zamestnanosti na horizonte prognózy nedosiahneme. Zrkadlovo, miera nezamestnanosti v roku 2020 stúpne na 8,8 % a v ďalších rokoch bude klesať, ale stále sa bude nachádzať nad predkrízovou úrovňou. Priemerná nominálna mzda v roku 2020 zvoľní tempo a zvýši sa len o 1,6 %.

Kým v roku v 2019 rástli daňovo-odvodové príjmy o 5,7 %, pandémia a jej následky ich v tomto roku stiahnu k -6,9 %. Vyplýva to z aktuálnej daňovej prognózy z dielne Inštitútu

finančnej politiky na ministerstve financií. Daňové a odvodové príjmy budú v tomto roku nižšie o 3,1 mld. eur oproti predchádzajúcej prognóze z februára. Za týmto dramatickým prepacom stojí koronavírus. Neistotu spojenú s vývojom aktuálnej recesie pretavujeme aj do alternatívnych scenárov. V prípade horšieho vývoja môže byť pokles príjmov v tomto roku ešte výraznejší a to až o 3,7 až 4,2 mld. eur.

Mestám a obciam uberie aktuálna kríza 8 % príjmov naviazaných na dane z práce fyzických osôb.

Podľa návrhu rozpočtu verejnej správy na rok 2020 bola očakávaná prognóza daňových príjmov obcí uvedená v nasledujúcej tabuľke. V tabuľke je tiež uvedený údaj o objeme rozpisu výnosu dane z príjmov FO zverejnený na stránke MF SR pre obce v SR, ktorý je podľa zákona podkladom pre prípravu rozpočtov obcí na rok 2020.

Rozpočet verejnej správy na rok 2020 - Prognóza daňových príjmov obcí

v tis. Eur	2017 S	2018 S	2019 R	2019 OS	2020 RVS	2020 Rozpis MF SR	2021 RVS	2022 RVS
Daňové príjmy obcí spolu	2 341 994	2 567 009	2 753 062	2 783 121	2 850 863		2 972 410	3 135 225
z toho: prevod DPFO vrátane sankcií	1 797 321	2 001 992	2 179 532	2 212 187	2 265 218	2 255 100	2 370 216	2 516 341
daň z nehnuteľností	347 898	354 944	358 985	361 881	369 323		376 914	384 010
daň za špecifické služby	196 184	209 542	214 047	208 601	215 870		224 828	234 422
daň za dobývací priestor	460	438	498	452	452		452	452
Iné dane	131	93	0	0	0		0	0

Zdroj: Rozpočet verejnej správy na roky 2020 – 2022 a Východiskové štatistické údaje pre potreby rozdeľovania DPFO

1.2 Aktuálna prognóza Mestskej časti Bratislava Petržalka

Podľa zverejnenej aktualizovanej aprílovej daňovej prognózy verejnej správy je očakávaný výnos daní pre obce uvedený v nasledovnej tabuľke.

Prognóza daňových príjmov verejnej správy na hotovostnom princípe vrátane sankcií (v tis. EUR) - apríl 2020

v tis. Eur	2019 R	2019 OS	2020 RVS	2020 Rozpis MF SR	Prognóza apríl 2020	Prog. Apríl/ Rozpis MF SR v%	Prog. Apríl/ Rozpis MF SR v eurách
Daňové príjmy obcí spolu	2 753 062	2 783 121	2 850 863	2 840 745	2 751 910	-3,1	-88 835
z toho: prevod DPFO vrátane sankcií	2 179 532	2 212 187	2 265 218	2 255 100	2 101 568	-6,8	-153 532
daň z nehnuteľností	358 985	361 881	369 323	369 323	441 827	19,6	72 504
daň za špecifické služby	214 047	208 601	215 870	215 870	208 055	-3,6	-7 815
daň za dobývací priestor	498	452	452	452	460	1,8	8

Zdroj: MF SR, aktualizovaná daňová prognóza, vlastný prepočet

Z aktualizovanej daňovej prognózy je zrejмый prepád daňových príjmov obcí oproti

očekávaniam rozpočtu na rok 2020. Hlavným dôvodom je výrazný prepád slovenskej ekonomiky. Výpadok príjmov prehlbia aj ekonomické opatrenia na zmiernenie dopadov koronavírusu na našu ekonomiku. V komentári k aktualizovanej daňovej prognóze je tiež uvedené, že sa uvažuje aj s horším scenárom vývoja ekonomiky v Slovenskej republike v tomto roku. Východiskom aktuálnej prognózy sú súčasné ekonomické ukazovatele.

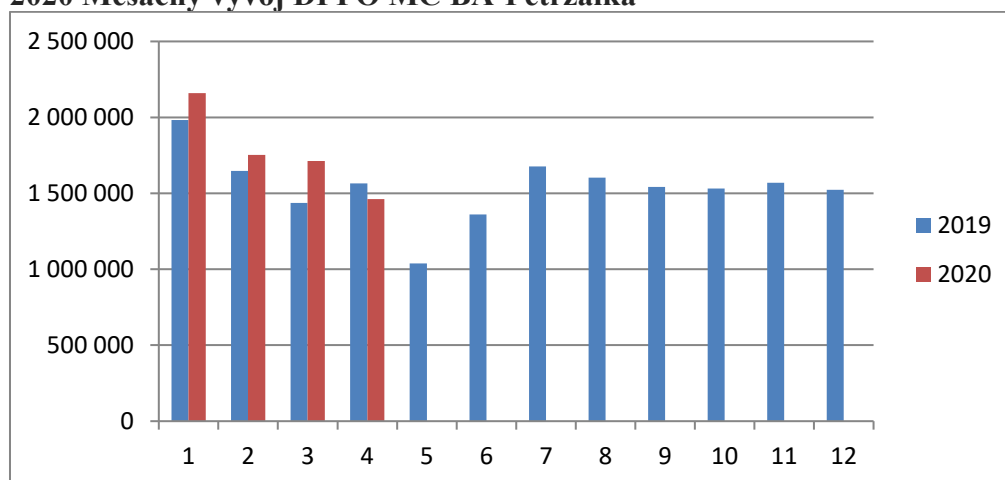
Pri prognózovaní ekonomického vývoja sme vychádzali z podkladov Inštitútu finančnej politiky a z podkladov organizácii MČ BA-Petržalka k dopadom pandémie na ich rozpočty.

Pri posudzovaní sme vychádzali z predpokladu, že koronavírus bude v mesiaci júl už ustupovať a organizácie budú postupne nabiehať na svoju činnosť pri dodržaní hygienických opatrení. Pre ilustráciu prikkladáme niektoré rozhodujúce dopady na ekonomiku mestskej časti a to ročný prognózovaný vývoj DPFO, skutočnosť 2020 mesačne v porovnaní s rokom 2019 a dopady pandémie na rozpočty zriadených organizácií.

Prognóza vývoja výnosov DPFO pre MČ BA Petržalka

schválený rozpočet 2020	prognóza 2020	Rozdiel	%
18 340 568	17 093 410	-1 247 158	-6,80

2020 Mesačný vývoj DPFO MČ BA-Petržalka

Odhad dopadu krízy na príjmy a výdavky organizácií 2020

	Očak. odchýlka od rozpočtu		
	Príjmy	Výdaje	
KZP	-62 000	-200 000	výluka do 1.7.2020
MKP	-6 129	-17 683	obmedz.prev. na 3 mes.
SSSP	0	5 000	
ZŠ Budatínska	-31 240	-5 320	zatvor. do konca škol.roku
ZŠ Černyševského	-16 630	-2 420	zatvor. do konca škol.roku, nemôžu refundovať
ZŠ Dudova	-18 000	-5 900	zatvor. do konca škol.roku

ZŠ Gessayova	-25 149	-2 780	zatvor. do konca škol.roku
ZŠ Holíčska	-20 882	-1 350	zatvor. do konca škol.roku
ZŠ Lachova	-19 138	-1 398	zatvor. do konca škol.roku, nemôžu refundovať
ZŠ Nobelovo nám.	-16 800	0	zatvor. do konca škol.roku
ZŠ Pankúchova	-41 300	0	zatvor. do konca škol.roku, nemôžu refundovať
ZŠ Prokofievova	-24 651	0	zatvor. do konca škol.roku, nemôžu refundovať
ZŠ Tupolevova	-22 094	-5 080	zatvor. do konca škol.roku, nemôžu refundovať
ZŠ Turnianska	-31 277	-2 930	zatvor. do konca škol.roku, nemôžu refundovať
SSŠaŠZ	-262 058	-84 800	zatvor. do konca škol.roku, nemôžu refundovať
SPOLU	-597 348	-324 661	

Celkový optimistický odhadovaný dopad na rozpočet MČ BA-Petržalka je teda nasledovný:

- Zníženie DPFO	- 1 247 158 €
- Zníženie príjmov RO	- 597 348 €
- <u>Zníženie výdavkov RO</u>	<u>+ 324 661 €</u>
Dopad	- 1 519 845 €

Pri výpočte výpadku je potrebné poukázať na skutočnosť, že sa jedná o prognózovaný vývoj pri pomerne optimistickom vývoji otvárania ekonomiky bez zásadnejších komplikácií. Ministerstvo financií napríklad nie úplne zohľadňuje predpoklady a prognózy inštitútu zdravotnej politiky ktorý sa z hľadiska vývoja epidemiologickej situácie vyjadruje vo svojich analýzach výrazne pesimistickejšie. Rovnako pesimistickejší makroekonomický vývoj zverejnila aj Národná Banka SR.

Na základe uvedeného a pri zohľadnení princípu opatrnosti navrhujeme prognózovať očakávaný výpadok DPFO na úrovni cca 2,5 mil. EUR

2. Návrh opatrení na riešenie dopadov krízy

2.1 Legislatívne opatrenia - použitie fondov

Na riešenie finančných dopadov na rozpočty obcí a miest sú v súčasnosti na rokovaní NR SR dve legislatívne normy, ktoré umožnia na základe rozhodnutia zastupiteľstva použiť prostriedky rezervného fondu aj na bežné výdavky a taktiež použitie výnosov poplatku za rozvoj aj na bežné výdavky.

V tomto prípade by to znamenalo možnosť vykryť výpadok podľa skutočnej výšky z prostriedkov rezervného fondu, ktorý bude po schválení prebytku za rok 2019 vo výške viac ako 5 mil. EUR.

Rovnako aj v prípade použitia fondu rozvoja, ktorý je tvorený z poplatku za rozvoj, by mohli byť niektoré lokálne projekty, ktoré svojou povahou zmierňujú dopady novej výstavby, financované z tohto poplatku, tzn. aj bežné výdavky, ktoré sú dnes zahrnuté v rozpočte, napr. oprava terás, plošné opravy komunikácií, revitalizácie verejných priestorov, atď.

Medzi rozpočtové opatrenia, ktoré je možné zrealizovať z technického hľadiska hneď, je zmena krytia bežných výdavkov. Pri zostavovaní rozpočtu na rok 2020 sa vychádzalo z pozitívneho vývoja nárastu daňových príjmov a teda samotná bilancia bežného rozpočtu bola 916 785 eur, tieto finančné prostriedky boli v rozpočte použité na úhradu kapitálových výdavkov, nakoľko sa ale predpokladá výrazný výpadok daňových a teda bežných príjmov navrhujeme tento prebytok bežného rozpočtu nahradiť prostriedkami rezervného fondu v rovnakej výške.

Zároveň na základe informácií z médií bolo vyčlenených z prostriedkov EU 80 mil. € na riešenie situácie v materských školách. K tomuto sme zatiaľ nedostali žiadne usmernenie z Ministerstva školstva SR.

2.2 Opatrenia na strane výdavkov rozpočtu MČ Bratislava Petržalka

V tejto časti treba jednoznačne uviesť, že Mestská časť Bratislava Petržalka veľmi zodpovedne ako jedná z prvých, už v rámci krízového štábu začala analyzovať jednotlivé výpadky príjmov a tomu prispôbovať aj smerovania a čerpanie výdavkov. Čo je však treba jednoznačne uviesť situácia v mestskej časti je o dosť iná oproti väčšine ostatných samospráv nakoľko racionalizačnými a úspornými opatreniami v minulosti si vytvorila výraznú rezervu, z ktorej dnes môže sanovať výpadky aj pri tom najpesimistickejšom variante. Rovnako úverové zaťaženia je výrazne pod zákonným limitom a teda aj tento spôsob financovania je možné použiť aj na prípadné ďalšie rozvojové projekty.

Konkrétny návrh opatrení bude v dvoch etapách v nadväznosti na výšku výpadku príjmov predložený vo finančnom vyčíslení na júnové a septembrové zastupiteľstvo. Z hľadiska úspor je treba rozdeliť výdavky rozpočtu na základné kategórie. Prvá najväčšia časť sú výdavky spojené s preneseným výkonom štátnej správy a to najmä školstvo, v tejto oblasti keďže rovnaké prostriedky sú na strane príjmov a výdavkov nie je možné realizovať úsporu, druhá skupina sú výdavky, ktoré sú bez ohľadu na krízu obligatórne, ich výšku určuje legislatíva mimo mestskej časti a tretia skupina výdavkov sú výdavky dobrovoľného charakteru, ktorých rozsah a výška vyplýva z potreby obyvateľov, ale je možno ich mestskou časťou na základe potreby limitovať.

Tieto príklady sú uvedené len pre ilustráciu, lebo ak hovoríme o krátení rozpočtu vo výške 2,5 mil. eur môže sa to zdať z pohľadu celého rozpočtu 43 mil. eur ako nie veľké číslo

ale po vylúčení prvých dvoch kategórií, zostane zhruba tretina rozpočtu a teda výpadok je potom na úrovni takmer 20 %.

Oblasti v ktorých, môže byť na základe dohody s poslaneckými klubmi predložené na júnové a septembrové zastupiteľstvo krátenie rozpočtu:

- Prvok rozpočtu 1.5, oblasť podpory neziskového sektora a podpory športových klubov, jedná sa o opatrenie, ktoré sa rozhodla realizovať aj väčšina ostatných samospráv, avšak je potrebné ho posudzovať veľmi citlivo z hľadiska rozdelenia výdavkov na rozvoj alebo zabezpečenie existenčných potrieb.
- Podprogram 2.2 Úrad ako podpora - opatrenia v tejto oblasti budú súvisieť jednak s úspornými opatreniami v oblasti miezd zamestnancov, kde už dnes viaceré samosprávy pristúpili ku kráteniu prostriedkov na odmeny, resp. ku kráteniu prostriedkov za rôzne formy osobných príplatkov, prípadne iných navýšení miezd počas roka. Druhé opatrenie bude súvisieť s racionalizáciou procesov vo vnútri úradu a s tým spojeným personálnym zabezpečením.
- Podprogram 3.4. Propagácia mestskej časti, keďže sa v tomto prípade jedná väčšinou o aktivity, ktorých nutnosť nevyplýva zo žiadnych legislatívnych noriem a tieto výdavky tvoria určitý nadštandard nie nutnosť, bude aj v tejto oblasti pripravený po dohode s poslaneckými klubmi návrh na úsporné opatrenia.
- 4.1 Doprava a komunikácie. V nadväznosti na potrebu krátenia finančný prostriedkov, aj keď pravdepodobne na poslednom mieste, môžu byť aj opatrenia v tejto oblasti, s tým že výdavky na zachovanie základnej bezpečnosti, schodnosti a zjazdnosti schodov, chodníkov, terás a ciest by boli zachované v pôvodnej výške.
- Podprogram 6.1 a 6.2 Miestna knižnica a Kultúrne zariadenia Petržalky, v týchto bodoch už dnes riaditelia týchto organizácií avizujú predpokladanú úsporu vo výške cca 200 tis. Eur.
- Podprogram 6.3 Kultúrne podujatia, táto položka je priamo ovplyvnená opatreniami Hlavného hygienika SR a niektoré z plánovaných podujatí sa nebude môcť uskutočniť, čo bude znamenať šetrenie finančných prostriedkov.
- Prvok 6.4.1 športové podujatia, rovnako ako v predchádzajúcom bode aj tu dôjde k úspore z hľadiska možnosti usporiadania niektorých športových podujatí.
- Program 7. Životné prostredie, tento program momentálne aj na základe rozhodnutia miestneho zastupiteľstva prechádza zásadnou zmenou zabezpečovania výkonov, so zameraním na interné zabezpečenie činností. Na základe uvedeného, sa už v strednodobom horizonte predpokladá s úsporou výdavkov, napriek pôvodnému resp. vyššiemu rozsahu činností. V tomto bode je možné realizovať úsporné opatrenia aj v nadväznosti na rozsah starostlivosti o životné prostredie, ale tento krok odporúčame realizovať až ku koncu roka aj v nadväznosti na vývoj poveternostných a klimatických podmienok.

- Program 9 Nakladanie s majetkom a bývanie – v tomto bode bude počas výpadku príjmov zabezpečovaná iba základná, nevyhnutá údržba majetku a odstraňovanie havarijných stavov.
- Refinancovanie úverov, jedným zo zásadných úsporných opatrení na strane výdavkov bude refinancovanie úverov. Už v priebehu minulého roka boli oslovené banky, v ktorých má mestská časť úver aby v nadväznosti na aktuálny vývoj úrokových sadzieb na trhu prehodnotili úverové podmienky voči mestskej časti, zároveň aby poskytli podmienky na refinancovanie úverov iných bánk. Na vyhodnotenie týchto podmienok pán starosta v najbližších dňoch zriadi pracovnú skupinu zloženú zo zástupcov poslancov, príp. zamestnancov úradu. Toto skupina po posúdení ponúk predloží do zastupiteľstva konkrétny návrh na refinancovanie úverov.

3. Použitie navýšenia prostriedkov na opatrenia súvisiace s pandémiou COVID-19

Po navýšení bežných výdavkov a kapitálových výdavkov vo výške 100 000,- eur budú tieto použité na zabezpečenie jednak preventívnych opatrení v súvislosti so šírením pandémie, najmä na zabezpečenie dostatočného množstva hygienických hlavne dezinfekčných prostriedkov v rámci úradu ako aj zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti, najmä v sociálnej oblasti. Rovnako by uvedené výdavky pokryli zvýšené nároky poskytovania služieb pre seniorov a iné rizikové skupiny. Konkrétne by sa jednalo o nákup rúšok, respirátorov, ochranných masiek, v prípade potreby aj celotelových oblekov, hygienických osobných prostriedkov ako aj hygienických plošných prostriedkov.

V druhej časti sa počíta s posilnením zabezpečenia virtuálnej komunikácie pri poskytovaní služieb. Jednalo by sa najmä o posilnenie serverov, nakoľko pomerne veľká časť zamestnancov dnes pracuje na tzv. Home office, čo má za následok potrebu počítačového vybavenia jednak zamestnancov, jednak organizácie ako takej. Je absolútnou prioritou mestskej časti aj v tejto situácii zabezpečiť a poskytovať služby obyvateľom na profesionálnej úrovni a v plnom rozsahu, to si však vyžaduje posilnenie hardvérového vybavenia.

Podrobne čerpanie oboch položiek bude predmetom informácie, ktorá bude predložená ako informačný materiál na rokovanie zastupiteľstva.